

dat gebied de eis dat hij geen oorlogsmateriaal meer zou doorlaten dat bestemd was voor de Chinese Nationalisten die in Tsjoengking een nieuwe regeringszetel hadden, en terzelfdertijd eiste zij van Engeland dat het de toevoer naar Tsjoengking via de z.g. Birmaweg, een verbinding van Rangoon uit (zie opnieuw kaart X), zou staken. Churchills *War Cabinet*, dat op dat moment ernstige verwickelingen met Japan uit de weg wilde gaan, besloot de Birmaweg drie maanden te sluiten (een periode waarin hij wegens de zware *moesson*-regens toch nauwelijks gebruikt kon worden) en ook het Franse bewind in Indo-China aanvaardde de Japanse eis. Er arriveerde onmiddellijk een Japanse controlemissie.

Twee maanden later, eind augustus, ging Japan een stap verder: zijn minister van buitenlandse zaken, Josoeka Matsoeoka, vergde van het bewind van maarschalk Pétain dat Japan in het noorden van Indo-China militaire faciliteiten zou krijgen. In beginsel werd die eis door Pétain aanvaard maar er was terzake nog geen detailregeling getroffen, toen de staf van het Japanse Zuid-China-leger besloot, op eigen verantwoordelijkheid door te zetten. Twee Japanse divisies werden naar Haiphong verscheept en toen hun voorhoede op 26 september '40 op de rede in de landingsboten klom, verborgen de commandant van het landingscorps en zijn chef-staf zich in het ruim van het schip waarop zij zich bevonden, teneinde te voorkomen dat hun een eventueel uit Tokio komend bevel om de landing niet te laten doorgaan, kon worden overhandigd. Het Japanse legerhoofdkwartier keurde achteraf de landing goed, het marinehoofdkwartier was woedend dat het niet in de operatie was gekend.

Op 27 september, één dag na die landing, werd bekendgemaakt dat Japan, Duitsland en Italië nauwer met elkaar zouden gaan samenwerken in het kader van het z.g. Driemogendhedenverdrag. In hoge Japanse kringen waren, zoals al vermeld, velen uitermate verbolgen geweest over het op 22 augustus '39 tot stand gekomen Duits-Russisch bondgenootschap en Japan had nadien enkele kabinetten gekend die een samengaan met Duitsland afwezen, maar het tij was als gevolg van Duitslands overwinningen gekeerd – Matsoeoka en vele anderen waren er van overtuigd geraakt dat Engeland het niet lang zou kunnen bolwerken. Het Driemogendhedenverdrag bepaalde in geheime artikelen dat Japan en Duitsland elkaar zouden helpen, wanneer een van beide in oorlog zou geraken met de Sowjet-Unie of met de Verenigde Staten, en dat Duitsland en Italië een grote uitbreiding van Japans macht in Azië aanvaardden. Keizer Hirohito, zeer beducht voor een botsing met de Verenigde Staten en het Britse Rijk, was er geen voorstander van dat de Japanse regering